

Verjaring

door Fokko Oldenhuis

Je koopt iets, terwijl je op dat moment geen contant geld of een pas bij je hebt. Je spreekt met de verkoper af dat je op een later tijdstip zult betalen. Je vergeet vervolgens te betalen en de verkoper vergeet om je aan je toezegging te herinneren. In zo'n geval komt er een moment – bij geldschulden is dat vijf jaar – dat de verkoper geen betaling meer kan vorderen. De deurwaarder kun je ook niet meer inschakelen. De vordering is verjaard, zo heet dat in het recht. Een eigenaar van een woning bouwt achter z'n huis een garage. Wat nu als blijkt dat die garage een halve meter op het erf van de buurman staat? De buurman kan dan naar de rechter stappen en eisen dat de garage wordt afgebroken. Als de erfoverschrijding maar enkele centimeters betreft zal de buurman in de regel genoeg moeten nemen met schadevergoeding. In alle gevallen zal de buurman zelf in actie moeten komen. Doet hij niets dan komt er een moment – na 20 jaar – dat een gang naar de rechter geen zin meer heeft. Het recht om verwijdering te vragen is dan verjaard. Uiteindelijk sluit het recht dus aan bij de feiten. Als je je recht niet handhaaft heeft dat gevolgen.

Zijn die verjaringstermijnen nu spijkerhard? Nee; in bepaalde gevallen breekt de rechter door die termijnen heen. Het komt nogal eens voor dat slachtoffers van seksueel misbruik niet naar buiten durven treden. Zo was er een jong meisje dat in een familiebedrijf werkte en door haar oom lange tijd werd misbruikt. Toen zij, nadat zij ouder was geworden, eindelijk de

moed had te spreken en de oom een proces aandeed, wierp de oom haar tegen dat zij eerder had moeten spreken. Haar vordering was verjaard, aldus haar oom. Nu de persoon van de dader bekend is, had zij binnen de tijd die de wet voorschrijft tot actie moeten overgaan. De rechter verwierp dat beroep. En terecht! Toen de commissie Deetman haar rapport over seksueel misbruik in de RK-kerk publiceerde, was er die avond (16 december 2011) een persconferentie. Kardinaal Eyk beloofde daarbij dat de RK-kerk zich jegens de slachtoffers van dat misbruik niet op verjaring zou gaan beroepen. Later bleek zijn toezegging alleen maar te gelden voor die slachtoffers die gebruik maakten van de door de commissie Deetman daartoe aangewezen route om schadevergoeding te ontvangen. Ik constateerde begin 2012 dat indien een slachtoffer zélf ging procederen de RK-kerk zich wél op verjaring beriep. Sommige slachtoffers willen namelijk helemaal geen geld, maar willen alleen maar door de burgerlijke rechter formeel vastgesteld zien dat de kerk op alle niveaus had gefaald. In e-mailcontact met slachtoffers werd mij dat duidelijk. Ik vond en vind het onbehoorlijk dat de kerk zich in dergelijke gevallen op verjaring beroept. In Trouw (17 maart 2012) heb ik dan ook bezwaar gemaakt tegen de wijze waarop kardinaal Eyk in dit 'dossier' optreedt. Ik vermoed dat onze 'eigen' bisschop De Korte – met bewogenheid begenadigd – dat beter zou hebben gedaan.

Fokko Oldenhuis is universitair hoofddocent vermogensrecht en bijzonder hoogleraar Religie en Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen

